

Handläggare
Cecilia Rivard
Telefon: 0850818048**Till**
Farsta stadsdelsnämnd
2020-01-30

Klimathandlingsplan 2020–2023

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till Klimathandlingsplan 2020–2023.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har bestämt att stadens Strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040 ska revideras. Det förslag som nu har utarbetats, och samtidigt föreslås byta namn till Klimathandlingsplan, syftar till att precisera stadens arbete för att uppnå klimatmålen i Miljöprogram för Stockholm 2020–2023. De två långsiktiga målen är ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 och att staden är en fossilfri organisation 2030.

Förvaltningen ser positivt på ambitionerna och de åtgärder som föreslås. Staden ska bidra till att förverkliga Parisavtalets intentioner, vilket är en god föresats.

Handlingsplanen föreslår tre åtgärder där stadsdelsnämnder ges genomförandeansvar. Förvaltningen hade gärna sett fler konkreta åtgärder och uppdrag till stadsdelsnämnder.

Bakgrund

Av kommunfullmäktiges beslut om budget 2019 för Stockholms stad framgår att Strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040 liksom Stockholms stads miljöprogram för 2016–2019 ska revideras under år 2019.

Detta ärende redogör för revideringen av Strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040, som i samband med uppdateringen föreslås få titeln ändrad till *Klimathandlingsplan 2020–2023 – För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040*. Ärendet behandlar även uppdragen i stadens budget 2019 att ta fram en koldioxidbudget med kvarvarande utsläpp enligt Parisavtalet och att utreda hur Stockholm kan bli en klimatpositiv stad 2040.

Arbetet med att ta fram Klimathandlingsplan 2020–2023 har letts av kommunstyrelsen med hjälp av en stadsövergripande samordningsgrupp. Under 2017 och 2018 togs tretton klimatutredningar fram vilka har utgjort det huvudsakliga kunskapsunderlaget i arbetet med åtgärdsförslag i planen.

Genom ambitionshöjningar med möjlighet att åstadkomma negativa utsläpp av växthusgaser inom kommungränsen kan staden bli klimatpositiv till 2040. Nya perspektiv har tillförts i planen, som konsumtionsbaserade utsläpp, stärkt regionalt samarbete och formulering av viktiga arbetsprocesser att driva för fossilfrihet 2040.

För att öka tydligheten gentemot nationella mål har ”fossilbränslefritt” ersatts med ”fossilfritt” och ”klimatneutralt” med ”inga nettoutsläpp”.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till en rad instanser, bland annat alla stadsdelsnämnder, för yttrande senast den 31 januari.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för stadsutveckling i samråd med avdelningen för äldreomsorg, avdelningen för förskola och avdelningen för individ- och familjeomsorg.

Remissen i sammanfattning

Klimathandlingsplanen syftar till att precisera stadens arbete för att uppnå klimatmålen i Miljöprogram för Stockholm 2020–2023. Miljöprogrammet har två långsiktiga inriktningsmål för minskad klimatpåverkan:

1. Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040
2. En fossilfri organisation 2030

Fyra etappmål finns till 2023:

- Minskade växthusgasutsläpp – högst 1,5 ton CO₂e (koldioxidekvivalenter¹) per invånare
- Minskad klimatpåverkan från konsumtionen
- Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton CO₂e från stadens verksamheter
- Effektiv energianvändning

¹ **Koldioxidekvivalenter** är ett mått på utsläpp av växthusgaser som tar hänsyn till att olika sådana gaser har olika förmåga att bidra till växthuseffekten och global uppvärmning.

Målen är satta med ambitionen att Stockholm ska gå före andra städer och leda utvecklingen i klimatarbetet. Staden ska vara helt fossilfri senast 2040 vilket innebär att inga fossila bränslen ska användas inom stadens geografiska gräns.

För perioden 2020–2023 redovisas konkreta åtgärder för minskade utsläpp av växthusgaser som ska leda till att etappmålet om högst 1,5 ton CO₂e per invånare nås. Åtgärderna är angivna som beting för utpekade nämnder och styrelser och åtgärdsbetingen är stadens klimatbudget för 2020–2023. De nämnder och styrelser som inte har utsläpps-beting ska i sina verksamhetsplaner beskriva vilka åtgärder de avser att vidta inom sina respektive verksamheter utifrån rådighet.

Klimathandlingsplanen visar på hur staden kan få nettonollutsläpp senast 2040. Exempelvis kan staden öka produktionen av biokol och driva på arbetet med att fånga in och lagra koldioxid.

Staden kan inte själv uppnå ett så ambitiöst mål och det behövs en kraftsamling med såväl regering som EU. I planen konstateras att staden inte har rådighet över flera åtgärder inom framför allt transportområdet. Om de nationella styrmedlen för minskade växthusgasutsläpp från vägtrafiken skärps kan det finnas möjligheter för staden att öka ambitionen ytterligare. Genomförandet av klimathandlingsplanen kräver ett kraftfullt påverkansarbete från stadens sida så att regelverk och styrmedel utformas så att de stödjer genomförandet.

Stockholm höjer ambitionen vad gäller att redovisa hur staden kan arbeta med klimatåtgärder i fråga om konsumtion av exempelvis flygresor, mat och byggmaterial. I det arbetet kan staden gå före och inspirera andra.

Många utmaningar i klimatomställningen kräver regionalt samarbete. Det gäller främst utvecklingen av kollektivtrafik och bebyggelse som främjar ett effektivt resande, infrastruktur för elektrifiering och annan förnybar energiförsörjning.

Stockholms stad bör ta initiativ till en stärkt regional samverkan som inkluderar näringsliv och akademi. Stadens ambitioner på klimatområdet har större möjligheter att förverkligas på en stärkt regional arena.

Kommunstyrelsen ska följa upp att åtgärderna genomförs samt utvärdera klimathandlingsplanen inför en revidering 2023. Miljö- och hälsoskyddsnämnden rapporterar årligen i samverkan med kommunstyrelsen stadens samlade beräknade utsläpp så att det går att följa upp hur arbetet sammantaget går med att arbeta mot delmålet 1,5 ton CO₂e per invånare till 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på ambitionerna i förslaget men finner att det är en underlig ordning att planen skickas på remiss innan kommunfullmäktige har fastställt det nya miljöprogrammet, som är styrdokument och utgångspunkt för handlingsplanen.

De flesta åtgärderna föreslås inom områden som stadsdelsnämnderna inte kan påverka. Förvaltningens svar koncentreras därför på de tre åtgärder där nämnden föreslås att ha ett genomförandeansvar tillsammans med andra nämnder och styrelser:

- Utveckling och klimatberäkningar av de menyer och måltider som serveras i förskolor, skolor och äldreboenden
- Minimera antalet flygresor genom digitala möten
- Följ stadens resepolicy

Förvaltningen hade gärna sett fler konkreta åtgärder och uppdrag där stadsdelsnämnder ges genomförandeansvar. Klimatkrisen kräver en effektivitet i omställningen. Enskilda stadsdelsförvaltningar besitter inte alltid kompetensen att förstå vilka åtgärder vi måste göra. Dagens system med ansökningar om, uppföljningar och redovisningar av klimatinvesteringar upplevs inte effektiv nog.

Måltider

Inom måltidsverksamheten för förskolan och äldreomsorgen ska Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat genomföras under 2020. Strategin har bland annat målet att minska klimat- och miljöpåverkan från matkonsumtionen. Förvaltningen tolkar åtgärden så att klimatberäkningar av menyer är en förbättring och utveckling av matstrategin. Förvaltningen kan vara delaktig i arbetet beroende på den kompetens som efterfrågas.

Farsta stadsdelsförvaltning Stadsutveckling

Storforsplan 36, 11 tr.
Box 113
123 22 Farsta
Växel 08-50818000
Fax
farsta@stockholm.se
stockholm.se

Områden där nämnden har möjlighet att påverka, men inte har ett uttalat genomförandeansvar, är inom inköp, konsumtion och distribution av livsmedel. Inköp av livsmedel och måltider uppgick 2019 till en kostnad av cirka 23 miljoner kronor. Drygt 40 procent var ekologiska livsmedel och måltider och förvaltningen kommer

att fokusera på att öka den ekologiska andelen av inköpen och för att minska matens klimatpåverkan ska mer vegetarisk mat serveras exempelvis inom förskolan.

Flygresor

Flygresor inom förvaltningen förekommer bara när alternativ saknas. Det är i princip endast resor till boenden inom individ- och familjeomsorgen som ibland finns på mycket långt avstånd från staden. Digitala möten övervägs om de är möjliga men personlig kontakt är viktig. Förvaltningen ska i de lägena prioritera tåg, men enstaka flygresor kommer inte helt att kunna undvikas.

Resepolicy

Förvaltningen ser fram emot att staden ska få en gemensam resepolicy. Farsta stadsdelsnämnds resepolicy reviderades senast 2017 och kommer att uppdateras under 2020. Eftersom den stadsövergripande resepolicyen är under utarbetande kommer Farstas policy att följa stadens men med en lokal anpassning.

Som det påpekas i planen saknar staden rådighet för stora delar av transportsektorn där de mest omfattande åtgärderna krävs för att minska utsläppen av växthusgaser, och staden måste därför utföra ett aktivt påverkansarbete. På förvaltningsnivå är möjligheterna att påverka än mer begränsade men vi kan bidra med att minska antalet tjänstefordon inom våra verksamheter och vartefter bilar byts ut öka andelen elfordon.

Förvaltningen efterlyser ett stadsövergripande system med samordnad varudistribution efter modell från Södertörnskommunerna, vilket skulle minska transporter med varor till våra verksamheter avsevärt.

Inom förvaltningen genomförs åtgärder för klimatet som trädplantering i biokol i samband med förnyelsen av trädallén vid Farsta gård och vid träd- och buskplantering vid Skönstaholmsfältet i Hökarängen. I aktivitetsparken Måsen i Fagersjö har biokol tillförts gräsytorna och träd kommer att planteras i biokol under 2020. Klimatnyttan med dessa åtgärder handlar främst om att hantera klimatförändringar med stora nederbörds mängder.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Stadsdelsdirektör

Avdelningschef

Bilaga

Stadsledningskontorets förslag till Klimathandlingsplan 2020–2023

Farsta stadsdelsförvaltning
Stadsutveckling

Storforsplan 36, 11 tr.
Box 113
123 22 Farsta
Växel 08-50818000
Fax
farsta@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Sandström, Stadsdelsdirektör	2020-01-14
Sara Wrethed, Avdelningschef	2020-01-13